

Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет

ІННОВАТИКА У ВИХОВАННІ

Збірник наукових праць

Випуск 16

Засновано у 2015 році

Рівне – 2022

Інноватика у вихованні: зб. наук. пр. Вип. 16. / М-во освіти і науки України, Рівнен. держ. гуманіт.ун-т; упоряд.:О. Б. Петренко; ред. кол.: О. Б. Петренко, Н. Б. Грицай, Т. С. Ціпан та ін. Рівне: РДГУ, 2022. 291 с.

До збірника увійшли наукові праці з теорії і методики освіти та виховання. У наукових розвідках представлено різновекторність сучасних підходів до змісту, форм і технологій освітнього процесу, починаючи від дошкільця і завершуючи вищою школою.

Редакційна колегія

Головний редактор: **Петренко Оксана Борисівна**, доктор педагогічних наук, професор, завідувачка кафедри теорії і методики виховання Рівненського державного гуманітарного університету;

Заступник головного редактора: **Грицай Наталя Богданівна**, доктор педагогічних наук, професор, завідувачка кафедри природничих наук з методиками навчання Рівненського державного гуманітарного університету;

Відповідальний секретар: **Ціпан Тетяна Степанівна**, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії і методики виховання Рівненського державного гуманітарного університету.

Члени редакційної ради:

Сухомлинська О. В., доктор педагогічних наук, професор, дійсний член НАПН України, головний науковий співробітник відділу педагогічного джерелознавства та біографістики Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського;

Павелків Р. В., доктор психологічних наук, професор, перший проректор, завідувач кафедри вікової та педагогічної психології Рівненського державного гуманітарного університету;

Федяєва В. Л., доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки, психології й освітнього менеджменту імені проф. Є. Петухова Херсонського державного університету.

Члени редколегії:

Androszczuk Irena (Андрощук І. М.), доктор габілітований, професор, професор кафедри Педагогіки праці та андрагогіки Академії педагогіки спеціальної імені Марії Гжегожевської у Варшаві (Республіка Польща);

Безкоровайна О. В., доктор педагогічних наук, професор, завідувачка кафедри міжкультурної комунікації, теорії, історії та методики викладання зарубіжної літератури Рівненського державного гуманітарного університету;

Вихрущ А. В., доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри української мови Тернопільського національного медичного університету ім. І. Я. Горбачевського;

Дичківська І. М., доктор педагогічних наук, професор, завідувачка кафедри педагогіки і психології (дошкільної та корекційної) імені проф. Т. І. Поніманської Рівненського державного гуманітарного університету;

Кобилянський О. В., доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри безпеки життєдіяльності Вінницького національного технічного університету;

Ковальчук О. С., доктор педагогічних наук, професор, провідний науковий співробітник Національного університету харчових технологій;

Кравченко О. О., доктор педагогічних наук, професор, декан факультету соціальної та психологічної освіти Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;

Мельничук І. М., доктор педагогічних наук, професор, завідувачка кафедри педагогіки вищої школи та суспільних дисциплін Тернопільського державного медичного університету ім. І. Я. Горбачевського;

Павелків К. М., доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри іноземних мов Рівненського державного гуманітарного університету;

Пелех Ю. В., доктор педагогічних наук, професор, проректор з науково-педагогічної та навчально-методичної роботи, завідувач кафедри педагогіки, освітнього менеджменту та соціальної роботи Рівненського державного гуманітарного університету;

Bobirchenko Natalia (Побірченко Н. С.), доктор габілітований, професор, професор надзвичайний на факультеті суспільних та гуманітарних наук Державного вищого навчального закладу імені Вітелона в Легніці (Республіка Польща);

Пустовіт Г. П., доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри природничо-математичної освіти Рівненського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти;

Савчук Б. П., доктор історичних наук, професор, професор кафедри педагогіки та освітнього менеджменту ім. Б. Ступарика Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаніка;

Sieradzka-Baziur Bożena (Сєрадзька-Базюр Б.), доктор габілітований, професор, проректор з наукової роботи і освітніх програм, Академія «Ігнатіанум» у м. Кракові (Республіка Польща);

Сойчук Р. Л., доктор педагогічних наук, професор, завідувачка кафедри педагогіки початкової, інклюзивної та вищої освіти Рівненського державного гуманітарного університету;

SirojC Zdzislaw (Сіроїц Здзіслав), доктор габілітований соціальних наук в галузі педагогіка, професор, професор кафедри педагогіки Інституту педагогіки і психології Вищої школи менеджменту у Варшаві (Республіка Польща);

Баліка Л. М., кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії і методики виховання Рівненського державного гуманітарного університету;

Skubisz Jolanta (Скубіш Йоланта), кандидат соціальних наук в галузі педагогіки, ад'юнкт відділу педагогіки і психології Академії гуманітарно-економічної в м. Лодзь, член групи соціальної педагогіки в Комітеті педагогічних наук Польської академії наук у Варшаві (Республіка Польща);

Остапчук Н. О., кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри інформаційно-комунікаційних технологій та методики викладання інформатики Рівненського державного гуманітарного університету;

Петренко С. В., кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри інформаційних технологій та моделювання Рівненського державного гуманітарного університету;

Шадюк О. І., кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки і психології (дошкільної та корекційної) імені проф. Т. І. Поніманської Рівненського державного гуманітарного університету.

Свідчення про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації КВ № 21161-10961Р.

Наказом Міністерства освіти і науки України № 409 від 17.03.2020 р. збірник наукових праць РДГУ «Інноватика у вихованні» включений до Переліку наукових фахових видань України у категорію «Б» у галузі педагогічних наук (спеціальності – 011, 014, 015).

Фаховий збірник наукових праць РДГУ «Інноватика у вихованні» індексується міжнародною наукометричною базою даних Index Copernicus International: <https://journals.indexcopernicus.com/search/details?id=48435>

Упорядники: проф. Петренко О. Б., доц. Ціпан Т. С., доц. Баліка Л. М., Бабяра А. А.
Науково-бібліографічне редагування: наукова бібліотека РДГУ.
Друкується за рішенням Вченої ради РДГУ (протокол № 10 від 27 жовтня 2022р.)

Редакційна колегія не завжди поділяє точку зору авторів.

© Рівненський державний гуманітарний університет, 2022

ЗМІСТ

Богуш А. Мовно-літературна освіта дітей дошкільного віку.....	6
Журба К. Формування у школярів ціннісного ставлення до тварин в умовах війни.....	14
Пустовіт Г., Петренко О. Актуальні орієнтири модернізації сучасної освіти в контексті формування зростаючої особистості: теоретичний аналіз.....	24
Solak A. Człowiek w pedagogice chrześcijańskiej.....	36
Дичківська І. Розвивальне предметно-просторове середовище як інноваційний потенціал Монтессорі-освіти.....	48
Кравченко О. Міжсекторальна співпраця в організації інклюзивного навчання на рівні громади.....	61
Mykhalchuk N., Ivashkevych E. Innovative pedagogical aspects of use of authenticity of materials in teaching english.....	82
Глінчук Ю. Розвиток життєстійкості майбутніх педагогів у процесі вивчення безпекових дисциплін.....	95
Потапчук Т., Черсак О., Молодій О. Музичне мистецтво як засіб розвитку естетичного смаку майбутніх педагогів мистецьких закладів освіти.....	102
Розман І., Лемак О. Внесок літераторів у підготовку підручників для українських початкових шкіл Закарпаття у 20-30-ті роки ХХ століття: науковий дискурс.....	112
Савчук Б., Щербяк Ю. Психофізіологічні моделі коучингу: сутність та можливості використання в освітньому процесі ЗВО.....	123
Стадник В. Педагогічні основи психологічного забезпечення процесу фізичного виховання здобувачів вищої освіти в умовах воєнного стану.....	132
Skubisz J. Pedagogika pokoju (wojny) w refleksji metodologicznej.....	141
Баліка Л. Формування освітнього простору класних кімнат Нової української школи: сім зон і їх характеристика.....	152
Козлюк О. Виховання у дошкільників толерантного ставлення до людей з особливими освітніми потребами засобами інклюзивної літератури.....	161
Найда Р. Системно-цілісний підхід у підготовці майбутніх вихователів в умовах педагогічного коледжу.....	171
Нечипорук Л. Ігротерапія в соціально-педагогічній роботі як метод моделювання взаємодії з соціальним оточенням.....	180
Павелків О., Петренко С. Особливості вивчення дисциплін математичного циклу в закладі вищої освіти в умовах змішаного навчання.....	190
Павлова Н. Педагогічна ситуація як дидактична одиниця професійної підготовки майбутніх учителів інформатики.....	204

Стельмашук Ж., Ваколюк А. Проблема емоційного розвитку дітей молодшого шкільного віку: актуалізація поглядів В. О. Сухомлинського.....	215
Ціпан Т. Військово-патріотичне виховання учнівської молоді в умовах воєнного стану.....	223
Шадюк О. Співпраця вихователів ЗДО та батьків що виховують дітей з особливими освітніми потребами.....	233
Шліхта Г. Аксиологічний підхід до реалізації професійної підготовки майбутніх фахівців ІТ-галузі.....	240
Доробки молодих науковців	
Гоголь Т. Аналіз сучасних методологічних підходів формування логістичної компетентності майбутніх тренерів-викладачів з виду спорту.....	252
Коваль К. Формування полікультурної компетентності батьків – вихователів у дитячому будинку сімейного типу.....	264
Поліщук Н. Формування здоров'язберезувальної компетентності студентської молоді у процесі волонтерської діяльності.....	272

Баліка Людмила

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри теорії і методики виховання
Рівненського державного гуманітарного університету,
м. Рівне, Україна

ORCID: 0000-0003-0042-7744

e-mail: liudmyla.balika@rshu.edu.ua

ФОРМУВАННЯ ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ КЛАСНИХ КІМНАТ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ: 7 ЗОН І ЇХ ХАРАКТЕРИСТИКА

Анотація. У статті обгрунтовано реалізацію сучасної мети освіти. Підкреслено необхідність створення ефективного освітнього простору, який буде комфортним для усіх учасників освітнього процесу. Охарактеризовано освітній простір як складову освітнього середовища, який облаштовано так, щоб учень почував себе зручно, а його навчання та виховання відбувалося цікаво та захоплююче.

Указано, що сучасний освітній простір НУШ – гнучкий, цікавий, у якому використовуються ІТ-технології, нові мультимедійні засоби навчання, які створюють різноманітні можливості для різних видів діяльності, викликають радість, стимулюють фантазію, мотивують до навчання.

Зазначено, що в побудові освітнього простору лежать принципи гнучкості (швидка зміна простору в залежності від потреб освітнього процесу) та стабільності (безперервність процесу, послідовність сприйняття та діяльності, підтримує порядок у просторі та керованість у роботі).

Доведено, що основою нової моделі є дотримання принципів безбар'єрності й створення інклюзивного середовища.

Виокремлено ключові якості сучасного освітнього простору, які забезпечують реалізацію сучасних підходів в освіті: цілісність, єдність і впорядкованість предметно-просторового середовища та візуального сприйняття; багатофункціональність, гнучкість та мобільність; вікова відповідність; персоналізованість, наявність особистого простору; свобода, відкритість сприйняття, креативність; практичність та ергономічність; гармонійність та збалансованість; соціалізація та співпраця.

Наведено перелік вимог і рекомендацій щодо створення освітнього простору в закладі середньої освіти, розроблений Міністерством освіти і науки України.

Проаналізовано сім основних зон класної кімнати Нової української школи, а саме: зону відкриттів; зону новин; зону матеріалів; комунікативну зону; тематичну зону; зону Вчителя; зону Тиші.

З'ясовано роль кожної із виокремлених зон у формуванні освітнього простору класних кімнат НУШ.

Ключові слова: простір, освітній простір, Нова українська школа, класна кімната, зони класної кімнати.

Постановка проблеми. У Концепції «Нова українська школа» зазначено, що основною метою освіти є різнобічний розвиток, виховання і соціалізація особистості, яка усвідомлює себе громадянином України, здатна до життя в суспільстві та цивілізованій взаємодії з природою, має прагнення до самовдосконалення і навчання впродовж життя, готова до свідомого життєвого вибору та самореалізації, трудової діяльності та громадянської активності (Бібік, 2018), тобто розвиток основних ключових компетентностей, необхідних кожній сучасній людині для успішної життєдіяльності.

Для реалізації поставленої мети в закладі середньої освіти необхідно створити ефективний освітній простір, який буде комфортним для усіх учасників освітнього процесу.

Аналіз останніх досліджень з проблеми. Актуальні проблеми організації освітнього процесу були предметом наукових розвідок Р. Павелківа, І. Петренко А. Нечипорчук, Т. Ткач та ін. (Павелків та Петренко, 2021; Нечипорчук, 2019; Ткач, 2008).

Нові підходи до створення освітнього простору НУШ розглядалися Д. Косенком (Косенко, 2018; Косенко, 2019).

Мета статті: проаналізувати проблему формування освітнього простору класних кімнат Нової української школи, схарактеризувати сім основних зон класної кімнати НУШ, а саме: зону відкриттів; зону новин; зону матеріалів; комунікативну зону; тематичну зону; зону Вчителя; зону Тиші.

Виклад основного матеріалу дослідження. Сьогодні освітній простір школи займає важливе місце в розвитку особисті. Аналізуючи феномен «простір» з історико-філософського аспекту, учені зазначають, що це поняття пов'язане із пошуком підстав об'єднання світу й людини (Павелків та Петренко, 2021).

Французький філософ та соціолог П'єр Бурдьє вперше розглянув поняття «освітній простір», яке трактував як структуру певних позицій та відносин, що виникають між вчителем та учнем (Бурдьє, 2007).

Зі свого боку, І. Фрумін та Б. Ельконін пов'язували «освітній простір» із місцем у соціумі, де суб'єктивно зароджуються безлічі відносин та зв'язків, здійснюються спеціальні діяльності різних систем з розвитку індивіда та відбувається їх соціалізація (Бібік, 2014).

В. Касторнова наголошує, що освітній простір організований як скупчення, сукупність, безліч освітніх систем, причому кожній

приділяється певне місце, обумовлене не тільки складом і функціями самої освітньої системи, але й іншими чинниками (Павелків та Петренко, 2021).

Отже, освітній простір – це складова освітнього середовища, який облаштовано так, щоб учень почував себе зручно, а його навчання та виховання відбувалося цікаво та захоплююче.

Міністерство освіти і науки України розробило перелік вимог і рекомендацій щодо створення освітнього простору в закладі середньої освіти (Новий освітній простір НУШ: рекомендації МОН щодо обладнання, 2020).

Основою нової моделі є дотримання принципів безбар'єрності й створення інклюзивного середовища. Це має бути загальне освітнє середовище, де разом з іншими учнями здобувають освіту й діти з особливими потребами.

Зокрема, на практиці безбар'єрність і архітектурна доступність закладу освіти реалізується завдяки створенню:

доступних шляхів руху: відсутність перешкод на шляху до будівлі, коротка відстань від парковки, облаштовані підходи, хороше освітлення, видимі чіткі вивіски тощо;

зони паркування транспорту: майданчики для зупинки громадського транспорту та особистих транспортних засобів, виділення спеціальних паркувальних місць для осіб з інвалідністю, доступність пандуса;

входів і виходів до закладу освіти: правильно обладнана площадка при вході (з пандусом, піднімальними пристроями), дотримання рекомендованої висоти порогу, габаритів тамбура;

сходів з безпечним покриттям, зручним пандусів і підйомних механізмів, що дублюють сходи;

доступності до санітарних приміщень;

фізкультурно-рекреаційної зони, обладнаної всім необхідним, зокрема для маломобільних груп населення. Важливо обладнати такі зони не лише в приміщенні, а й на прилеглий до школи території (Новий освітній простір НУШ: рекомендації МОН щодо обладнання, 2020).

Відповідно до філософії НУШ заклад освіти повинен бути комфортним, де все спрямовано на учня, на його зручність та позитивну емоційну сферу. В закладі середньої освіти необхідно враховувати все: від кольору стін до форми та кількості меблів у приміщенні.

В побудові освітнього простору лежать принципи гнучкості та стабільності. Гнучка організація дозволяє швидко змінювати простір залежно від потреб освітнього процесу, впроваджувати різноманітні форми роботи. Стабільність забезпечує безперервність процесу, послідовність сприйняття та діяльності, підтримує порядок у просторі та керованість у роботі (Косенко, 2018).

Сучасний освітній простір НУШ – гнучкий, цікавий простір, в якому використовуються ІТ-технології, нові мультимедійні засоби навчання, що створюють різноманітні можливості для різних видів діяльності, викликають радість, стимулюють фантазію, мотивують до навчання.

Ключові якості сучасного освітнього простору, які забезпечують реалізацію сучасних підходів в освіті такі: цілісність, єдність і впорядкованість предметно-просторового середовища та візуального сприйняття; багатофункціональність, гнучкість та мобільність; вікова відповідність; персоналізованість, наявність особистого простору; свобода, відкритість сприйняття, креативність; практичність та ергономічність; гармонійність та збалансованість; соціалізація та співпраця (Косенко, 2019, с.17).

Класна кімната як основний осередок освітнього простору повинна бути відповідно оснащена обладнанням загального призначення (шкільними меблями), які мають відповідати таким вимогам, як: ергономічність, безпечність, форма та розміри, міцність, вага, колір, естетичність.

Освітній простір класної кімнати повинен бути організований так, щоб учитель міг спостерігати за діяльністю молодших школярів в усіх зонах, а учні могли б безпечно переміщуватися та мати місце для зберігання особистих речей.

Освітній простір класних кімнат Нової української школи поділений на відповідні зони: зону відкриттів; зону новин; зону матеріалів; комунікативну зону; тематичну зону; зону Вчителя; зону Тиші. Схарактеризуємо ці зони докладніше.

У зоні відкриттів знаходяться цікаві та корисні предмети, які мають бути спрямовані на те, щоб підкреслити і виділити те головне, що вивчається в предметі. Ця зона постійно видозмінюється залежно від теми уроку, пори року чи свят тощо. В цій зоні можуть знаходитись кишені для змінної інформації, маркерна та магнітна дошки, гірлянди з малюнками, Класний Куточок, Стіна Слів, щоденні учнівські рутини, друквані матеріали з теми предмета й тематичні інструменти (Юрченко, 2021).

Зона новин відповідає за формування навичок невербального спілкування учнів початкової школи. До цієї зони відноситься все, що пов'язано з невербальним спілкуванням: класний куточок; інформація про дні народження, свята; куточок чергових; списки завдань; планування шкільного часу; розклад уроків; плани позашкільних заходів; календар; дошка об'яв; опитування (7 навчальних зон які повинні бути у кожному класі, 2019).

У зоні матеріалів зберігаються навчальні матеріали, канцелярія, матеріали для творчості, паперові рушники, тобто всі необхідні речі для учнів, якими вони користуються під час освітнього процесу. Вчителю варто встановити правила про організацію та підтримання порядку в цій зоні (7 навчальних зон які повинні бути у кожному класі, 2019).

У зоні комунікації збираються вчитель та учні, де вони проводять ранкові кола, цікаві інформативні заходи, закріплюють пройдений матеріал. У цій зоні можна обговорювати проблеми, що виникають в шкільному колективі. Тут відбуваються бесіди, які об'єднують,

підбадьорюють та надихають учнів на виконання поставлених цілей (7 навчальних зон які повинні бути у кожному класі, 2019).

У кожній класній кімнаті повинна бути зона для читання. В цій зоні розташована мінібібліотека з книжками, які будуть цікавими та корисними для учнів початкової школи. Важливо щоб кожен учень міг вибрати собі книгу за інтересами, та міг її прочитати за 10-15 хвилин.

Важливе місце в класній кімнаті належить зоні Вчителя, яка є його візитівкою. На робочому місці вчителя можуть бути розміщені сімейні світліни в рамках, сувеніри від учнів, настільний крафтовий календар, пісочний годинник тощо. Також в цій зоні повинні бути розміщені сертифікати про підвищення кваліфікації, дипломи вчителів.

Особливе місце в класній кімнаті належить зоніТиші. Це місце, де панує атмосфера спокою та релаксу. Тиші потребують не лише дорослі, а й учні. Щоб учні почували себе безпечно та комфортно, в цій зоні повинні бути мінідиванчик чи ліжечко з покривалом, пуфи, навушники зі звукоізоляцією, яйце-райце, іграшка-обіймун тощо. Варто відзначити, що учням достатньо 10-15 хвилин тиші, зміни положення тіла для відновлення дієздатності (Юрченко, 2021).

У класній кімнатімають бути як стаціонарні, так і мобільні зони. До стаціонарних зон відносять робоче місце вчителя, класну дошку, ємності для зберігання шкільних матеріалів. До мобільних зонналежать учнівські робочі місця, які переходять від однієї просторової форми до іншої. Під час освітньої діяльності учні виконують письмові завдання, відбуваються бесіди, обговорення та виконання різноманітних завдань.

Необхідно, щоб письмову роботудіти виконувализа стандартними столами,сидячи на зручних стільцях; бесіди та обговорення можуть проходити у колі – діти сидять на стільцях або на підлозі (на килимі чи подушках); під час виконання різноманітних завдань робочі місця можуть бути як стандартні – столи, пуфи, крісла чи дивани, так і низенькі столики, що дозволяють працювати, сидячи на підлозі.Меблі для навчального кабінету мають бути комфортними та якісними, розставлятися так, щоб залишалось достатньо вільного простору для активної діяльності учнів, не захарашували приміщення, не обмежували вибір форм роботи (Косенко, 2019).

Учителі початкових класів у освітньому процесі використовують багато настільних плакатів, стендів, таблиць тощо. Варто відзначити, що всі ці навчальні засоби мають насичені кольори, тому при надмірному використанні створюють зворотній ефект, тобто замість того, щоб зацікавити учнів, ці засоби будуть відволікати їх, розпорошувати їх увагу. Тому вчитель повинен дотримуватися наступних порад:

частину плакатів, що не використовуються щодня, можна зберігати в шафах – їх не обов'язково постійно залишати на видному місці;

прибрати все, що не має безпосередньої користі для освітнього процесу й не стосується затвердженої програми;

не робити зі стін виставку учнівських робіт, аплікацій, малюнків, фотографій. Для цього краще виділити окремих куточок;

не захоплюватися прикрашенням стін: картини, наліпки, гірлянди, декор – все це зайве (Косенко, 2019).

Висновки і перспективи подальших розвідок. Отже, освітній простір – це складова освітнього середовища, який створюється заради гармонійного розвитку особистості учня. Правильно облаштований освітній простір класної кімнати забезпечує можливості використання різноманітних форм освітньої діяльності, сприяє формуванню сприятливої емоційної атмосфери та розвитку всіх ключових компетентностей.

Зонування класної кімнати є важливим чинником ефективного формування освітнього простору у Новій українській школі, водночас кожна із семи зон відіграє важливе значення в організації освітнього процесу.

Перспективи подальших розвідок вбачаємо у вивченні ролі та механізмів створення комфортної атмосфери в НУШ.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Бібік, Н. (2018). *Нова українська школа: порадник для вчителя*. Київ: Літера ЛТД, 2018. 160 с.

Павелків, Р. та Петренко, І. (2021). Педагогічні підходи до формування освітнього простору: теоретичний аналіз проблеми. *Інноватика у вихованні*. 2021. Том 1. №13. С. 39–49.

Нечипорчук, А. (2019). *Новий освітній простір*. URL: <https://mon.gov.ua/ua/tag/novij-osvitnij-> (дата звернення 30.09.2022).

Ткач, Т. (2008). *Освітній простір особистості : Монографія*. Київ: Інститут психології ім. Г. С. Костюка АПН України. 272 с.

Косенко, Д. (2018). Освітній простір НУШ: рекомендації та реальні можливості. URL: <http://education-ua.org/ua/articles/1163-osvitnij-prostir-nushrekomendatsiji-ta-realni-mozhливostyami>. (дата звернення 30.09.2022).

Косенко, Д. (2019). Якість освітнього простору: підходи, критерії, інструменти оцінювання. URL: <http://education-ua.org/ua/articles/1339-yakistosvitnogo-prostoru-pidkhodi-kriteriji-instrumenti-otsinyuvannya>. (дата звернення 30.09.2022).

Бурдье, П. и Пассрон, Ж.-К. (2007). *Воспроизводство: элементы теории системы образования*. Москва: Просвещение. 267 с.

Бібік, Н., Вашуленко, М. та Мариненко, В. (2014). *Формування предметних компетентностей у учнів початкової школи: монографія*. Київ: Педагогічна думка. 346 с.

Новий освітній простір НУШ: рекомендації МОН щодо обладнання. (2020). URL: <https://b-pro.com.ua/statti/novij-osvitnij-prostir-nush-shho-rekomendue-mon>. (дата звернення 30.09.2022).

Косенко, Д. (2018). Як створити шкільний простір, що мотивуватиме учнів навчатися. URL: <https://nus.org.ua/articles/yak-stvoryty-shkilynyj->

prostir-shho-motyvuvatyme-uchniv-navchatysya/ (дата звернення 30.09.2022).

Косенко, Д. Новий освітній простір: Інформаційний посібник. Київ, 2019. 255с.

Юрченко, О. (2021). Готуємо клас до 1 вересня: Дошка настрою, Зона тиші, Стіна слів. *Освіторія медіа*. URL: <https://osvitoria.media/experience/yak-vdoskonalyty-shkilnyj-dyzajn-u-stylinush/> (дата звернення 30.09.2022).

7 навчальних зон які повинні бути у кожному класі.(2019). *Нова Українська школа*. URL: <https://stand-gallery.com/stati/a336076-zonoformlennya-klasnoyi.html>. (дата звернення 30.09.2022).

REFERENCES

Bibik, N. (2018). *Nova ukrainska shkola: poradnyk dlia vchytelia* [New Ukrainian School: a Teacher's Guide]. Kyiv: Litera LTD, 2018. 160 s. (in Ukrainian)

Pavelkiv, R. ta Petrenko, I. (2021). Pedahohichni pidkhody do formuvannia osvitnoho prostoru: teoretychni analiz problemy [Pedagogical Approaches to the Formation of Educational Space: Theoretical Analysis of the Problem]. *Innovatyka u vykhovanni. 2021. Tom 1. №13*. S. 39–49. (in Ukrainian)

Nechyporchuk, A. (2019). *Novyi osvittii prostir* [New Educational Space]. URL: <https://mon.gov.ua/ua/tag/novij-osvittij-> (data zvernennia 30.09.2022). (in Ukrainian)

Tkach, T. (2008). *Osvittii prostir osobystosti : Monohrafiia* [Educational Space of the Individual: monograph]. Kyiv: Instytut psykholohii im. H. S. Kostiuks APN Ukrainy. 272 s. (in Ukrainian)

Kosenko, D. (2018). *Osvittii prostir NUSh: rekomendatsii ta realni mozhlyvosti* [Educational Space of NUS: Recommendations and Real Possibilities]. URL: <http://education-ua.org/ua/articles/1163-osvittij-prostir-nushrekomendatsiji-ta-realni-mozhlyvostyami>. (data zvernennia 30.09.2022). (in Ukrainian)

Kosenko, D. (2019). *Yakist osvithnoho prostoru: pidkhody, kryterii, instrumenty otsynivannia* [Quality of Educational Space: Approaches, Criteria, Assessment Tools]. URL: <http://education-ua.org/ua/articles/1339-yakistosvitnogo-prostoru-pidkhodi-kriteriji-instrumenti-otsynivannia>. (data zvernennia 30.09.2022). (in Ukrainian)

Burde, P. y Passron, Zh.-K. (2007). *Vosproyzvodstvo: elementy teorii sistemy obrazovaniya* [Reproduction: Elements of the Theory of the Educational System]. Moskva : Prosveshcheniye. 267 s. (in Russian)

Bibik, N., Vashulenko, M. ta Marynenko, V. (2014). *Formuvannia predmetnykh kompetentnostei v uchniv pochatkovoї shkoly: monohrafiia* [Formation of Subject Competencies in Primary School Students: Monograph]. Kyiv: Pedahohichna dumka. 346 s. (in Ukrainian)

Novyi osvittii prostir NUSh: rekomendatsii MON shchodo obladdnannia [The New Educational Space of NUS: Recommendations of the Ministry of Education

and Culture Regarding Equipment]. (2020). URL: <https://b-pro.com.ua/statti/novij-osvitnij-prostir-nush-shho-rekomendue-mon>. (data zvernennia 30.09.2022). (in Ukrainian)

Kosenko, D. (2018). *Yak stvoryty shkilnyi prostir, shcho motyvuvatyme uchniv navchatysia* [How to Create a School Space that will Motivate Students to Learn]. URL: <https://nus.org.ua/articles/yak-stvoryty-shkilnyj-prostir-shho-motyvuvatyme-uchniv-navchatysya/> (data zvernennia 30.09.2022). (in Ukrainian)

Kosenko, D. *Novyi osvittii prostir: Informatsiyni posibnyk* [New Educational Space: Information Guide]. Kyiv, 2019. 255 s. (in Ukrainian)

Yurchenko, O. (2021). *Hotuiemo klas do 1 veresnia: Doshka nastroiu, Zona tyshi, Stina sliv* [Preparing the Class for September 1: Mood Board, Silence Zone, Wall of Words]. *Osvitoria media*. URL: <https://osvitoria.media/experience/yak-vdoskonalyty-shkilnyj-dyzajn-u-stylinush/> (data zvernennia 30.09.2022). (in Ukrainian)

7 navchalnykh zon yaki povynni buty u kozhnomu klasi [7 Learning Zones that Should be in Every Class]. (2019). *Nova Ukrainska shkola*. URL: <https://stand-gallery.com/stati/a336076-zon-oformlennya-klasnoyi.html>. (data zvernennia 30.09.2022). (in Ukrainian)

FORMATION OF THE EDUCATIONAL SPACE OF THE CLASSROOMS OF THE NEW UKRAINIAN SCHOOL: 7 ZONES AND THEIR CHARACTERISTICS

Liudmyla Balika

Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor,
Associate Professor at the Department of Theory and Methods of
Education,
Rivne State University for the Humanities,
Rivne, Ukraine
ORCID: 0000-0003-0042-7744
e-mail: luidmyla.balika@rshu.edu.ua

Abstract. The article describes the need to create an effective educational space that will be comfortable for all participants in the educational process.

The educational space is a component of the educational environment, managed for the pupil to feel himself comfortable, to study interesting and exciting.

It is substantiated that the modern educational space of NUS is a flexible, interesting space that uses IT technologies, new multimedia learning tools that create a variety of opportunities for different types of activities, cause joy, stimulate imagination, and motivate learning.

It is noted that the construction of educational space includes the principles of flexibility (quick change of space depending on the needs of the educational

process) and stability (continuity of the process, consistency of perception and activity, maintains order in space and manageability in work).

It is noted that the educational space is based on the principle of flexibility (quick change of the space depending on the needs of the educational process) and stability (continuity of the process, consistency of perception and activity, maintains the order in space and manageability in work). It has been proven that the basis of the new model is the observance of barrier-free principles and the creation of an inclusive environment.

The key qualities of the modern educational space, which ensure the implementation of modern approaches in education, have been singled out: integrity, unity and orderliness of the subject-spatial environment and visual perception; multifunctionality, flexibility and mobility; age appropriateness; personalization, personal space; freedom, openness of perception, creativity; practicality and ergonomics; harmony and balance; socialization and cooperation.

The list of requirements and recommendations for the creation of an educational space in a secondary education institution, developed by the Ministry of Education and Science of Ukraine, is given.

Seven main classroom zones of the New Ukrainian School were analyzed, namely: discovery zone; news zone; materials zone; communication zone; thematic zone; Teacher's zone; silence zone. The role of each of the identified zones in the formation of the educational space of the NUS classrooms has been clarified.

Keywords: space, educational space, New Ukrainian school, classroom, classroom zones.

Стаття надійшла до редакції 26.09.2022р.